

۲۳۹۰۰
۹۱-۵۱۴

میراث روم (۲)

دگردیسی زبان ایتالیک در بستر تاریخ

تألیف

ایمان منسوب بصیری

(عضو هیأت علمی دانشگاه تهران)

www.ketab.ir

شماره مسلسل ۹۸۶۳

شماره انتشار ۴۰۳۱

انتشارات دانشگاه تهران

- سرشناسه
عنوان و نام پدیدآور
مشخصات نشر
مشخصات ظاهری
فروست
شماره جلد اول
شماره جلد دوم
رصفه فهرست‌نویسی
یادداشت
یادداشت
مندرجات
موضوع
موضوع
شناسه افزوده
رده‌بندی کنگره
رده‌بندی دیویی
شماره کتابشناسی ملی
- : منسوب بصیری، ایمان، ۱۳۶۳ -
: میراث روم (۲) دگردیسی زبان ایتالیک در بستر تاریخ/ ایمان منسوب بصیری.
: تهران: دانشگاه تهران، مؤسسه انتشارات، ۱۳۹۷.
ج.
: انتشارات دانشگاه تهران؛ شماره انتشار ۳۸۴۴، ۴۰۳۱
978-964-03-7064-3
978-964-03-7257-9
: فایا
: پشت جلد به انگلیسی: Iman Mansub Basiri. The Roman Heritage(2).
: کتابنامه
ج. ۱. تاریخ ادبیات ایتالیا از روم باستان تا عصر نوزایی- ج. ۲. دگردیسی زبان ایتالیک در بستر تاریخ
: ادبیات ایتالیایی - تاریخ و نقد
: شعر ایتالیایی - تاریخ و نقد
: دانشگاه تهران. مؤسسه انتشارات
PQ4۰۴۱ م۸م ۱۳۰۰
/۱۵۰/۹
۴۷ ۱۶۹۷

این کتاب مشمول قانون حمایت از حقوق مؤلفان و مصنفان است. تکثیر کتاب به هر روش اعم از فتوکپی، ریسوگرافی، تهیه فایل‌های pdf، لوح فشرده، بازنویسی در اینترنت، حمایت‌ها، مجله‌ها و کتاب، بدون اجازه کتبی ناشر مجاز نیست و موجب پیگرد قانونی می‌شود و تمامی حقوق ناشر محفوظ است.

عنوان: میراث روم (۲) دگردیسی زبان ایتالیک در بستر تاریخ
تألیف: دکتر ایمان منسوب بصیری
ویرایش ادبی: سپیده رمضان‌نژاد
نوبت چاپ: اول
تاریخ انتشار: ۱۳۹۸
شمارگان: ۱۰۰ نسخه
ناشر: مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران
چاپ و صحافی: مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران

«مسئولیت صحت مطالب کتاب با مؤلف است»

بها: ۳۱۰۰۰۰ ریال

خیابان کارگر شمالی - خیابان شهید فرشی مقدم - مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران

پست الکترونیک: press@ut.ac.ir - تارنما: <http://press.ut.ac.ir>

پخش و فروش: تلفکس ۸۸۳۳۸۷۱۲

فهرست مطالب

پیشگفتار ج

فصل اول - دگردیسی زبان ایتالیک از آغاز تا روزگار دانته ۱

زبان‌های پیش‌لاتینی ۳

عوامل اجتماعی بین مسیحیت ۵

عوامل تمایز آفرین ۶

فاصله زبان ادبی و سایر زبانها ۷

دگردیسی دستور زبان ۸

واژگانی که به زیست خود ادامه دهند ۱۲

واژگان برجای مانده از زبان‌های کهن در لاتین و وام‌واژگان ۱۴

واژگانی که ریشه یونانی دارند ۱۵

واژگان عبری و عربی دخیل در ایتالیایی ۱۶

فصل دوم - وام‌واژگان پارسی در ایتالیایی ۱۹

واژگان پارسی و شیوه‌های ورودشان به ایتالیایی ۲۱

دیگر واژه‌های رایج پارسی در ایتالیایی ۱۰۳

فصل سوم - ترکیبات نو در لاتین ۱۰۷

ستیز میان واژگان کهن و نو ۱۰۹

جغرافیای توزیع واژه‌ها ۱۱۰

تغییرات معنایی ۱۱۲

معناشناسی مسیحی ۱۱۳

ساخت دیرهنگام واژه‌های فاخر ۱۱۵

عناصر ژرمانیک و فرانسوی ۱۱۵

فصل چهارم - تکوین زبان ایتالیایی (۱۲۲۵-۱۳۰۰) ۱۱۹

رخدادهای سیاسی و فرهنگی ۱۱۹

سبک شعر سسیل و زبان آن ۱۲۰

سهم نسخه‌نویسان ۱۲۱

شعر آیینی و تمثیلی در اومبریا و شمال ایتالیا ۱۲۵

ویژگی‌های واژگانی ایتالیایی کهن ۱۲۸

دانته و زبان او ۱۳۰

فصل پنجم - زبان ایتالیک از روزگار باستان تا عصر لنوپاردی ۱۳۳

فصل ششم - ارکان علیرمان در ایتالیایی ۱۴۵

تشبیه ۱۴۵

اقسام تشبیه ۱۴۶

اضافه تشبیهی ۱۵۳

استعاره ۱۵۶

ارکان استعاره ۱۵۹

انواع استعاره ۱۵۹

مجاز ۱۶۷

انواع مجاز در ایتالیایی و پارسی ۱۶۸

کنایه ۱۷۰

انواع کنایه در ادب پارسی و ایتالیایی ۱۷۱

فصل هفتم - امثال و حکم ایتالیایی ۱۷۷

کتاب‌شناسی بنیادی لاتین ۲۳۷

پیشگفتار

جلد دوم کتاب *میراث روم* برخلاف بخش نخستین، که بیشتر فرهنگ و ادبیات را در نظر داشت، به تاریخ زبان ایتالیک و دگردیسی و تأثیرپذیری‌اش از دیگر زبان‌ها از جمله پارسی می‌پردازد. در روند دگردیسی زبان ایتالیک، تمرکز پژوهش حاضر بیشتر بر دوره آغازین و عصر پیدایش زبان ایتالیایی و جدایی آن از لاتین است. در این راستا، کوشیده‌ایم، به یاری نمونه‌های فراوان، دگرسانی‌های بارز زبان‌شناختی را که در حوزه‌های دستور و نگارش و معناشناسی پدید آمده‌اند، واکاوییم. شاهدهای بخش‌های نخستین کتاب و برخی بخش‌بندی‌های آن از *تاریخ زبان ایتالیایی*، اثر برونو میلیورینی، گرفته شده است. بنیادین ترین بخش کتاب سیر دگرگونی واژگانی در زبان لاتین و بازنمایی آنها در گویش عامیانه ایتالیایی است. از میان وام‌واژگان رایج در لاتین و ایتالیایی، بخشی مفصل را به واژگان ایرانی- پارسی اختصاص داده‌ایم. گسترش زبان ورجاوند میهن سپند ما، ایران، تا دورترین سرزمین‌های فرمان‌روایی رومیان، شکار نمود. در حوزه معناشناختی، سازوکاری که بر اثر پیدایش و رواج آیین مسیح در اروپای لاتین زبان پدید آمد، یکی از بن‌مایه‌های پژوهش پیش‌روست. پس از تاریخ تکوین ایتالیایی تا روزگار دانته، برای آرایه‌نمایی علمی از سبب دگردیسی این زبان، از روزگار باستان تا عصر پیش از یکبارچگی ایتالیا (سده نوزدهم)، به یادگار. چندین متن ادبی برجسته با برگردان‌های منظوم پارسی بسنده کرده‌ایم. در بخش دیگر کتاب، که به بحث سخن‌پردازی، به گونه تطبیقی می‌پردازد، ارکان علم بیان یعنی تشبیه و استعاره و مجاز و کنایه را در سنجش با کاربرد آرایه‌های بنیادین در ادب پارسی نگاشته‌ایم. در بخش واپسین کتاب، چنان‌که در جلد نخستین نیز به بحث داشته‌ایم، به گفتارهای نغز و داستان‌ها و زبان‌زدها در زبان ایتالیایی پرداخته می‌شود؛ در این بخش نیز بیشتر نمونه‌های پارسی برگرفته از *امثال و حکم* استاد علامه دهخداست. پژوهش حاضر، مانند جلدهای نخستین، افزون بر کاربرد در مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد ادبیات ایتالیایی، در تدریس دیگر زبان‌های اروپایی نیز، که با لاتین دادوستدی ژرف و شگرف دارند، سودمند و راهگشاست.

ایمان منسوب بصیری

(عضو هیأت علمی دانشگاه تهران)